

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
 Administrerende direktør: Marga van der Wal
 Redaksjonssjef og featureredaktør: Mari Skurdal
 Nyhetssjef: Kjell-Erik N. Kallset og Mimir Kristjánsson
 Kulturredaktør: Haakon Flemmen
 Utenriksredaktør: Yohan Shanmugaratnam
 Utviklingsredaktør: Katrine Ree Holmøy

Utgitt av © Klassekampen AS.
 Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbudt uten etter særskilt avtale.

Gledelig

■ ■ Høstens valgseier for de konservative har banet vei for en ny Europa-politikk i Storbritannia. Statsminister David Cameron har lovet britene folkeavstemning om EU innen 2017. Samtidig forventes det at han vil følge opp de konservatives manifest og fjerne Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) fra britisk lov. De konservative vil dermed reversere Blair-regjeringens Human Rights Act fra 1998 og erstatte den med en særbritisk menneskerettsklæring. Bakgrunnen er en rekke kontroversielle dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) og en langvarig strid om fanger skal ha stemmerett.

■ ■ Camerons forslag har blitt møtt med sjokk og vantro i Europas liberale eliter. De mener EMK og EMD er en nødvendig motvekt mot folkestyret, som verner individet mot overgrep begått av det demokratiske flertallet. Det er ingen tvil om at vi trenger en internasjonal vaktbikkje som verner om enkeltmenneskets grunnleggende rettigheter. Men den europeiske menneskerettskatalogen har de siste årene est ut over alle støvleskaft. Det hører ikke til menneskerettene å påtvinge land politisk tv-reklame, slik domstolen har forsøkt her hjemme, eller å gå inn i tomtefestetvister for å avgjøre politiske interessekamper mellom ulike samfunnsklasser.

■ ■ Mer enn 100.000 saker står i kø for å bli avgjort i Den europeiske menneskerettsdomstolen. Det er all grunn til å frykte at den store saker domstolen gjør den dårligere egnet til å gripe kraftfullt inn når det virkelig trengs. Det store antallet saker svekker også domstolens legitimitet overfor dem som til syvende og sist må sette dommene ut i livet: Nasjonalstatene. Det mangler ikke på dommer i EMD vi kan sympatisere med, men vi kan ikke støtte en utvikling der folkestyret tappes for makt til fordel for overnasjonale domstoler. Vi synes derfor det er gledelig at Cameron og hans regjering nå utfordrer Den europeiske menneskerettighetsdomstolen og håper signalene fra Storbritannia kan bidra til å reformere den slik at makt flyttes fra rettssalene tilbake dit den hører hjemme: Hos de folkevalgte.

MÍMIR KRISTJÁNSSON

Å være best på norsk

Kalenderen
18. MAI

Sjølgodhet er et ord som stadig oftere går igjen for å beskrive den nye norske nasjonalfølelsen og som den franske filmregissøren og skuespilleren Jacques Tati (1907–1982) mente å ha en løsning på: «Det fins én måte å løse alle økonomiske problemer på: å gjøre selvtillfredsheten skattepliktig.» Som en påminning om en langvarig til-

stand, er det 30 år siden, ni år før OL på Lillehammer, at undersøkelsen som viste at nordmenn sa seg mest fornøyd med sitt land av alle i Norden, ble lagt fram.

Undersøkelsen viste at 97 prosent (!) i Norge syntes at de bodde i et bra land. Det var ikke det at andre nordboere ikke syntes det samme om sitt land, men i Norge var det flere «meget bra»; siden har vi som kjent typisk nok blitt «best».

De nordiske opinionsmålerne fant ut at 55 prosent av nordmen-



OL i 1994

nene mente at Sverige var landet de ellers helst ville bo i. 50 prosent av svenske og 45 prosent av danskene svarte Norge. Bare 33 prosent av svenskene ville bo i Danmark, og bare 34 prosent av danskene i Sverige.

27 prosent i Norge syntes levestandarden var meget god; 19 prosent i Danmark, 15 prosent i Sverige og ni prosent i Finland. Framtidstroen var størst i Finland og Norge, vesentlig lavere i Sverige og Danmark. Der var vi i hvert fall best. **PMJ**

Å satse på eiendom og asfalt for å berge økonomien, kan gå galt.

Norsk nedtur



Christian Anton Smedshaug
FOKUS

Norge ser ut til å gå mot økonomisk nedtur sju år etter at øvrige europeiske land opplevde starten på vanskelige tider – som varer ved. Kommuner og industri ser nå nedturen i hvitøyet gjennom lavere skatteinngang og redusert sysselsetting. Og redusert sysselsetting gir igjen mindre skatter. Arbeidsløshet mot 200.000 er spådd.

Husholdninger og kommuner er særlig dårlig rustet for dette. Norske husholdninger er blant verdens mest forgjeldede, noe etter Nederland og Danmark. Men den finansielle situasjonen er i tillegg særlig svak hos de norske. Ingen husholdninger i Vest-Europa har lavere finansiell sparing i form av bankinnskudd, aksjer og obligasjoner. Nordmenn har penger i eiendom, samt bil og båt. Den økonomiske bufferen hos husholdningene er liten. Samtidig vet vi at når husholdningsgjelda har steget med sju prosent i året de siste år, så utgjør det om lag 200 milliarder kroner i økt etterspørsel hvert år. Dersom gjeldsveksten stopper opp, forsvinner da store summer fra norsk økonomi.

Norske kommuner er ikke særlig bedre stilt. Her er gjeldsgraden nå i snitt nitti prosent, og selv

en «rik» kommune som Bærum ligger over snittet.

For å komme ut av dette uføret trengs en bærekraftig vekstmodell, og ikke en som er basert på allmenn forgjeldning og høye råvarepriser. En slik modell har to pilarer: konkurransedyktig nasjonal produksjon og industri i stort omfang, og god fordeling som sikrer kjøpekraft. Europa ellers sliter med begge deler.

Overgang til en etterspørselsvekst basert på inntektsøkning og ikke gjeldsvekst i tillegg, vil bli krevende nok, men heller ikke en konkurransedyktig industri utenfor oljen bygges over natten.

«Norske husholdninger er blant verdens mest forgjeldede»

Det er kun de stater som greier å ta en avansert industri videre som vil ha en konkurransedyktig industri i framtiden og være tilpansningsdyktig i et skiftende råvare- og energimarked. En bred omstillingsdyktig industribase er en buffer både mot endringer i råvarepriser og etterspørsel. Men denne industrien vil være kapitalintensiv og ha færre hender i arbeid og må skattlegges nasjonalt, om ikke velferden skal falle. God fordeling er bra også for eierne, det vil sikre at det er kjøpekraft i samfunnet for deres produkter.

Norge har et skrikende behov en nasjonal industri- og eierskapsstrategi, men den ser dessverre ut til å

være langt unna. Nå gjør vi som Storbritannia, og satser videre på eiendom og asfalt for å holde veksten i gang. I London sørger ekstrem tilflytning og bygging for at hjulene ikke stopper opp – ennå. Det samme planlegges rundt våre byer, hvor NHO, Høyre og andre argumenter for bygging til millioner personer, hovedsakelig fra EØS-området.

Den norske oljeboomen vil erstattes av en eiendoms- og asfaltboble. Veier og boliger gir ikke en bærekraftig økonomi i seg selv, bare spør Spania eller Irland. I Norge vil dette føre til at kommunene fortsatt vil ta opp store lån for å bygge, skoler, barnehager og

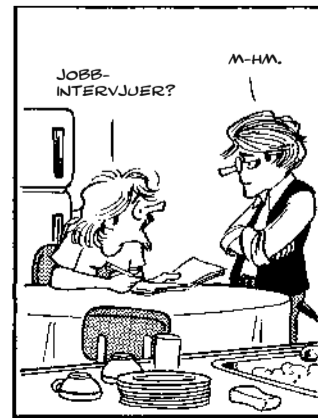
idrettsanlegg, mens befolkningen ellers fortsatt vil se høye boligpriser. Ingen land har de siste tiår greid å bygge boliger raskere enn det rekordhøy innvandring øker etterspørselen.

Dessverre fremmer ingen partier i dag et skattesystem for sparing, investeringer og norsk eierskap. Ei heller ser vi konturene av en fornyet satsing på nasjonal industri og primærnærings. Uten dette får vi heller ikke den omstilling som er nødvendig, men vi vil fortsette å forgjelde den brede middelklassen og norske kommuner til grensen nås. Da må neste generasjon bygge landet på nytt.

Christian Anton Smedshaug,
 daglig leder i AgriAnalyse
 cas@agrianalyse.no

Doonesbury

av G.B. Trudeau



Doonesbury Flashbacks